

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/207/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1217215201
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1217215201.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Ivany Štiffovej, v spore žalobkýň: 1/ L. B., M.. XX.XX.XXXX, B. Q. XXX, 2/ Q. B., M.. XX.XX.XXXX, B. Q. XXX, zastúpených Advokátskou kanceláriou JURIKA & KELTOŠ, s. r. o., Mickiewiczova 2, Bratislava, IČO: 35 951 087, proti žalovanému: Slovenská kancelária poisťovateľov, Bajkalská 19B, Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpeného Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolania žalobkýň a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C/41/2017-161, zo dňa 15.6.2018, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach (výrok I. a II.) p o t
v r d z u j e .
- II. N e o d p ú š ť a žalobkyniam 1/ a 2/ zmeškanie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C/41/2017-161, zo dňa 15.6.2018.
- III. Odvolanie žalobkýň 1/ a 2/ o d m i e t a .
- IV. Žiadna zo strán n e m á právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 8.000 eur; výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 2.000 eur; výrokom III. žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Výrokom IV. žalovanému voči žalobkyniam 1/ a 2/ nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 26.6.2017 sa každá zo žalobkýň domáhala náhrady nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur s príslušenstvom titulom úmrtia D. B. pri dopravnej nehode; dňa 16.8.2015 v čase 16:45 hod. N. Y., vinník nehody, viedol osobné motorové vozidlo Škoda Felícia Combi, EČV: S., červenej farby po ceste č. III/5089 v smere z obce R. K. do obce B. Q., kde v úseku 4,5 km cesty nevenoval dostatočnú pozornosť riadeniu motorového vozidla a narazil do zadného kolesa bicykla idúceho pred ním rovným smerom po pravom okraji cesty. Cyklistka D. B. bola následkom nárazu vymrštená do priekopy vpravo vedľa cesty, kde zostala ležať; následkom nárazu utrpela mnohopočetné zranenia, ktorým na mieste podľahla. Rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 2T/72/2016, zo dňa 6.7.2016 bol vinník dopravnej nehody uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 Trestného zákona s poukazom § 138 písm. h) Trestného zákona v súbehu s prečinom neposkytnutia pomoci podľa § 178 Trestného zákona. Osobné motorové vozidlo, ktorého prevádzkou prišlo k usmrteniu D.C. B. nebolo v čase dopravnej nehody povinné zmluvné poistené. V zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, kancelária poskytuje z

poistného garančného fondu poistné za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Žalobkyňa 1/ ako sestra zosnulej a žalobkyňa 2/ ako neter zosnulej, ktoré žili v spoločnej domácnosti so zosnulou neobdržali žiadne poistné alebo iné osobitné plnenia zo strany žalovaného. V zmysle smerníc Rady EHS a ES 72/166/EHS, 90/232/EHS a 200/26/ES (v súčasnosti konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES) je daná požiadavka, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola krytá poistením v celom rozsahu. Medzi žalobkyňami a nebohou pani B. existovali silné citové, morálne a sociálne vzťahy a neobvykle silné rodinné puto. Strata blízkeho človeka je ujma, ktorá zasiahne každého človeka nesmierne silno. Nedbanlivostným konaním vinníka dopravnej nehody prišlo k zásahu do práva žalobkyň na súkromný a rodinný život, ktoré prišli o sestru a tetu; vzťahy medzi žalobkyňou 1/ a nebohou pani B. ako dvojčičkou a žalobkyňou 2/ ako neterou nebohej, boli veľmi silné; spoločne prežívali radosti, starosti a jej smrť sa prejavila v bežnom každodennom živote žalobkyne 1/, ktorá žila 51 rokov v jednej domácnosti s nebohou sestrou. Žalobkyňa 2/ žila s nebohou v spoločnej domácnosti 19 rokov a bola pre ňu ako druhá matka, vďaka nej nepočítavala absenciu otca. Vznikom opísaného skutkového stavu prišlo k definitívnej deštrukcii medzilidských vzťahov medzi žalobkyňou 1/ a jej sestrou a súčasne najlepšou kamarátkou a žalobkyňou 2/ a jej tetou a súčasne druhou mamou. Výzvou doručenou dňa 22.6.2017 vyzvali žalovaného na úhradu nemajetkovej ujmy, pričom preukázali vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť žalovaného túto ujmu zaplatiť.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním (spisom Okresného súdu Galanta sp. zn. 2T/72/2016) za preukázané, že pri dopravnej nehode, ktorá sa stala dňa 16.8.2015 o 16:45 hod. prišlo k úmrtiu D. B. a to po náraze motorovým vozidlom značky Škoda Felícia Combi, EČV: S., ktoré viedol N. Y., ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Galanta č.k. 2T/72/2016-287, zo dňa 6.7.2016 uznaný za vinného, že ako vodič motorového vozidla nevenoval dostatočnú pozornosť riadeniu svojho vozidla a prednou časťou vozidla narazil do zadného kolesa bicykla idúceho pred ním rovnakým smerom, po pravom kraji cesty jazdiacej cyklistky D. B., ktorá bola vymrštená do priekopy vpravo vedľa cesty, kde zostala ležať a následkom nárazu utrpela mnohopočetné zranenia, ktorým na mieste podľahla, pričom vodič pokračoval v jazde bez zastavenia, nezotrval na mieste nehody a pokračoval v jazde, neposkytol prvú pomoc a vykonanou dychovou skúškou bol nameraný 1,04 mg/l alkoholu v dychu, za čo bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu na doživotie. Obvinený sa k spáchanému trestnému činu priznal, cítil sa byť vinným a zároveň prijal trest, ktorý navrhol prokurátor. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 6.7.2016. Motorové vozidlo vodiča, ktorým spôsobil smrť D.Á. B. nemalo v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné poistenie zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, preto v uvedenom prípade nároky na náhradu škody v zmysle zákona uspokojuje žalovaný z poistného garančného fondu. Predmetné skutočnosti neboli ani medzi stranami sporu sporné. Ďalej mal za preukázané a medzi stranami nebolo sporné, že zosnulá D. B. bola v príbuzenskom vzťahu so žalobkyňami, t.j. bola sestrou (dvojčatom) žalobkyne 1/ a tetou žalobkyne 2/ a že obe žili v spoločnej domácnosti so zosnulou D. B. a vytvárali spoločnú domácnosť.

3. Vo vzťahu k spornej pasívnej vecnej legitímácii žalovaného a výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy zo strany žalobkyň konštatoval, že Najvyšší súd SR nepristúpil k zjednoteniu rozhodnutí, ktoré by jednoznačne vyriešili nároky na uplatnenie nemajetkovej ujmy v peniazoch z povinného zmluvného poistenia voči poisťovniam; do roku 2016 podľa niektorých rozhodnutí Najvyššieho súdu SR nebolo možné uplatniť inštitút nemajetkovej ujmy v peniazoch súvisiacich s úmrtím pri dopravnej nehode. V súčasnosti však prišlo v rozhodovacej činnosti súdov k odklonu od týchto rozhodnutí, najmä v rozhodovacej praxi súdov prvej inštancie a krajských súdov (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 21Co/60/2015; rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 30.11.2017, sp. zn. 9Co/8/2017; rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 29.6.2016, sp. zn. 10Co/566/2015 a pod.). Rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016, zo dňa 11.10.2016, prišlo k odstráneniu rozporuplných interpretačných a aplikačných výstupov všeobecných súdov k danej problematike; aj napriek tomu, že sa rozhodnutie týkalo inej veci, tak Ústavný súd SR v danom rozhodnutí, ako najvyššia súdna autorita vyslovil názor, že je potrebné pri výklade práva používať eurokomformný výklad. Pri transpozícii smerníc do vnútroštátneho poriadku vnútroštátne orgány musia pri transpozícii smerníc zabezpečiť aj cieľ sledovaný smernicou, nemožno sa stotožniť s argumentáciou poisťovateľov, že zákonodarca nemal úmysel zahrnúť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pod § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka do ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení. V danom prípade

je totiž potrebné skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniového tvorca. Ústavný súd vo svojom rozhodnutí kreoval zásadný právny záver, podľa ktorého tradičné chápanie pojmu škoda na zdraví musí ustúpiť európskemu chápaniu, tzn. eurokonformný výklad pojmu škoda na zdraví podľa § 2 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení je nevyhnutný. Eventuálny výklad tohto pojmu na účely zákona o povinnom zmluvnom poistení, ktorý by nezohľadňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby, nie je eurokonformný a absolútne by poprel účel transponovaných smerníc, keďže nepriznáva pozostalým po obetiach dopravných nehôd potrebný rozsah práv, ktorý predpokladá únievé právo. Uvedený výklad únijného práva bol obsiahnutý v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-22/12 vo veci B. W. U., Q. W.. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že došlo k vzniku škody podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, kde pod škodou na zdraví treba v zmysle eurokomformného výkladu považovať aj náhradu nemajetkovej ujmy pri úmrtí; v zmysle § 15 v spojení s § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je preto daná povinnosť žalovaného uhradiť prípadne vzniknutú nemajetkovú ujmu; k vzniku škody ako nemajetkovej ujmy prišlo v príčinnej súvislosti medzi porušením povinností a zásahom do osobnostných práv žalobkyň.

4. V prejednávanom spore mal súd prvej inštancie ďalej za preukázané a žalovaný ničím ani nespochybnil skutočnosť, že úmrtím sestry a tety žalobkyň v dôsledku dopravnej nehody, ktorá bola spôsobená motorovým vozidlom, ktoré nemalo v čase tejto nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyň v zmysle ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, konkrétne k zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život. Žalobkyne boli osoby blízke zosnulej D. B., nakoľko spolu žili v spoločnom dome a to nielen vedľa seba ako spolubývajúce, ale aj vytvárali spoločnú domácnosť, uhrádzali spoločné náklady na živobytie a trávili spolu svoj voľný čas, čiže na základe citových, rodinných a spoločenských väzieb medzi sebou vytvárali harmonické spoločenstvo - rodinu, ktorá znášala spoločné finančné výdavky, zdieľala spoločne a vzájomne radosti a starosti, trávili spolu voľný čas a pod. Na základe týchto väzieb, úmrtie zosnulej nepochybne zasiahlo do rodinného a súkromného života žalobkyň. Zásah bol spôsobený narušením spoločenských väzieb, taktiež citových väzieb v rámci domácnosti, žalobkyne prišli o jeden príjem v domácnosti, ktorý sa ťažko nahrádza a mohol ich uvrhnúť aj do finančnej tiesne. Žalobkyňa 1/ je súrodenec zosnulej, jej dvojča, preto spĺňa požiadavky ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka o blízkej osobe; žalobkyňa 2/ je neterou zosnulej, ale vzhľadom na to že žili v spoločnej domácnosti, zosnulá sa podieľala na jej výchove a výžive, čím žalobkyňa nepociťovala neprítomnosť otca; možno uznať, že ujmu ktorú utrpela zosnulá pociťuje ako vlastnú. Z týchto dôvodov, žalobkyne spĺňajú požiadavky na uplatnenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko ide o osoby blízke v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka. Úmrtím zosnulej prišlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyň a to do súkromného a rodinného života žalobkyň, čím vznikol žalobkyňam nárok na náhradu nemajetkovej ujmy; zásah do osobnostných práv spôsobený smrťou blízkej osoby je v zmysle judikatúry súdov vždy zásahom, kde v zásade nepostačuje morálna satisfakcia, ale sa pristupuje aj k priznaniu primeraného finančného zadošťučinenia, tzv. nemajetkovej ujmy.

5. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, považoval súd prvej inštancie sumu 20.000 eur pre každú z nich za neprimeranú. Je všeobecne známe, že nie je možné vyčíslieť cenu ľudského života; náhrada nemajetkovej ujmy má len pomôcť zmierniť utrpenie, ktoré vzniklo pozostalým v súvislosti so zásahom do ich osobnostných práv spôsobených smrťou blízkej osoby. Žalobkyne argumentovali výšku náhrady nemajetkovej ujmy tým, že v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č.k. 10Co 137/2013-214, v ktorom bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 22.130 eur pre manželku a 22.130 eur pre dcéru. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že stupeň príbuzenstva pri manželke, dieťati a rodičovi je bližší ako pri sestre a neteri a taktiež viac zasiahne do súkromného a rodinného života strata manžela a otca. Žalobkyňa 1/ hoci je dvojčaťom zosnulej a tým pádom aj citové väzby medzi nimi sú, ako preukazujú voľne publikované sociologické výskumy väčšie ako pri bežných súrodencoch, nie je možné poskytnúť rovnakú náhradu ako napr. pri strate manžela a otca, keďže citové a spoločenské väzby sú pri takomto rodinnom príbuzenstve bližšie a silnejšie. Pokiaľ ide o žalobkyňu 2/, aj napriek tomu, že považovala zosnulú za svoju druhú matku, nemožno jej priznať náhradu tak ako pri strate rodiča, nakoľko matka je len jedna. Hoci súdu nie je známy prípad z právnej praxe o priznaní nemajetkovej ujmy neteri, považoval za potrebné priznať žalobkyňi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko je osobou blízkou zosnulej a existovali medzi nimi rozsiahle citové väzby v rámci spoločného súkromného a rodinného života, ktoré neboli ničím žalovanou ničím relevantne spochybnené. Zároveň pri určení výšky náhrady

primeranej nemajetkovej ujmy nemôže stanoviť takú výšku, aby mala na žalovaného likvidačný charakter alebo nahrádzala sankciu, ktorá má byť uložená v trestnom konaní. Vodičovi motorového vozidla N. Y.Ó. bol uložený primeraný trest za spáchaný skutok, ktorý ako vyplýva z trestného spisu ofutoval, a to trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov a doživotný zákaz viesť motorové vozidlo; tieto tresty sú dostatočné a nebolo by spravodlivé, aby bola žalovanému v dôsledku jeho povinnosti nahradiť aj nemajetkovú ujmu v prípade nepoisteného motorového vozidla uložená neprímerane vysoká náhrada nemajetkovej ujmy; navyše žalobkyňami požadovaná suma nemajetkovej ujmy značne prevyšuje aj sumy priznávané v rozhodnutiach súdov.

6. Na uvedenom základe podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, § 4 ods. 1, ods. 2, § 15 ods. 1, § 24 ods. 2 písm. b), § 24 ods. 3, ods. 5, § 27a zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 11, § 13 ods. 1 až ods. 3, § 16, § 115, § 116, § 420 ods. 1, ods. 2, § 427 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, čl. 3 konsolidovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinností tejto zodpovednosti, čl. 3 ods. 1 smernice č. 72/166 EHS, čl. 1 ods. 1 smernice č. 90/232/EHS, priznal žalobkyni 1/ ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 eur, a to vzhľadom na stupeň príbuzenstva a zdieľanie spoločnej domácnosti, voľnočasových aktivít a finančných výdavkov na domácnosť a žalobkyni 2/ priznal primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur, a to vzhľadom na to, že so zosnulou boli osoby blízke, v blízkom kontakte a zdieľali spoločnú domácnosť a voľnočasové aktivity a zosnulá aj finančne prispievala na výživu žalobkyne 2/ v rámci spoločnej domácnosti. Vo zvyšnej časti nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol ako nedôvodný; ako nedôvodný zamietol aj nárok na priznanie úrokov z omeškania, pretože žalovaný sa nemohol dostať do omeškania s plnením peňažného dlhu, nakoľko priznanie a výška nemajetkovej ujmy je známa až rozhodnutím súdu; na tom nemení nič ani skutočnosť, že žalobkyne zaslali žalovanému výzvu na plnenie nimi požadovanej sumy.

7. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1, ods. 2, § 257, § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. tak, že žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že síce by mal nárok na náhradu trov konania na základe pomeru úspechu vo veci, keďže bol úspešnejší v konaní, avšak žiadne trovy mu nevznikli; bolo by preto proti zdravému rozumu, aby sa priznali trovy vo výške 0 eur a poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 5/2017. Pre úplnosť tiež uviedol, že aj v prípade, keby žalovaný mal na náhradu trov konania z titulu úspechu v spore automaticky nárok bez ohľadu na skutočnosť, či mu v čase rozhodovania o nároku na náhradu trov konania reálne aj nejaké trovy vznikli alebo nie, tak v prejednávanej spore by prichádzala do úvahy aj aplikácia § 257 C.s.p. s poukazom na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobkyň; za takéto dôvody považoval povahu prejednávanej veci a sociálny status žalobkyň, keď žalobkyňa 1/ ako osamelá matka sa sama stará o dcéru, ktorá je študentka a žalobkyňa 2/ je študentka.

8. Proti zaväzujúcim častiam rozsudku podal žalovaný odvolanie a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Podstatným zhrnutím jeho skutkových tvrdení a právnych argumentov (§ 393 ods. 2 C.s.p.) v odvolaní bola námietka, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v otázke samotnej pasívnej legitímácie žalovaného, poukazujúc pritom na masívny odklon súdov prvej a druhej inštancie od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu, ktorý do roku 2016 v niektorých svojich rozhodnutiach konštatoval, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je možné uplatniť len mimo inštitútu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takýto odklon je v rozpore s princípom právnej istoty podľa čl. 2 ods. 1 C.s.p.; pokiaľ Najvyšší súd SR viacerými rozhodnutiami (na ktoré v konaní poukazoval) konštatoval nedostatok vecnej pasívnej legitímácie poisťovateľa v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalých po obetiach dopravných nehôd, nie je možné rozhodnúť v rozpore s takto ustáleným názorom Najvyššieho súdu SR s poukazom na rozhodnutia nižších súdov, ktoré ustálený názor Najvyššieho súdu SR nerešpektovali a rozhodli v rozpore s ním. V súvislosti s citovaným rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016, zo dňa 11.10.2016 uviedol, že síce nespochybňuje, že ide o významnú súdnu autoritu v SR, avšak nie je súčasťou všeobecných súdov a ako takému mu prislúcha kontrola ústavnosti, nie zjednocovanie rozdielnych právnych názorov všeobecných súdov, resp. výklad vnútroštátnych noriem. Rovnako sa nestotožnil s tvrdením, že tradičné chápanie pojmu škoda na zdraví musí ustúpiť európskemu pojmu škoda na zdraví, ktoré mal vo svojom rozhodnutí kreovať Ústavný súd a to predovšetkým z dôvodu, že európske právo nedefinuje a teda ani nemôže byť

predmetom jeho výkladu pojem škoda na zdraví. Ústavný súd SR sa v spomínanom uznesení fakticky zaoberal tým, či extenzívny výklad pojmu "škoda" (použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení) vykonaný všeobecným súdom môže byť považovaný za arbitrárny, za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej neudržateľnosti, avšak nemal mať primárne ambíciu vyslovovať "správny" výklad vnútroštátnej normy. Jednotlivé nároky vyplývajúce zo zodpovednosti za škodu, sú však výlučne predmetom vnútroštátnej úpravy. Členské štáty sú aj doposiaľ oprávnené autonómne upraviť režim zodpovednosti za škodu - jeho podmienky a rozsah (t.j. konkrétne nároky poškodenému prislúchajúce), ktorý sa uplatňuje na nehody spôsobené prevádzkou motorového vozidla; je teda na členskom štáte aj to, akými princípmi sa riadi odškodnenie zásahu do zdravia človeka, resp. v prípade smrti a v tejto súvislosti poukázal na stanovisko Ministerstva financií SR č. MF/014548/2016-613, zo dňa 31.5.2016, resp. rozsudky K. N. P., C-484/09, ako aj J. C. a G. N. Q. C-409/09. Konštatoval, že eurokonformný výklad smernice, na ktorý sa odvoláva súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí nemôže byť použitý contra legem vnútroštátnemu právu; v zmysle uvedenej zásady vnútroštátny súd nie je povinný vykladať vnútroštátne právo v súlade so sekundárnym právom EU, pokiaľ by to znamenalo nutnosť vykladať ho celkom proti jeho zmyslu. S poukazom na § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. je nepochybné, že vnútroštátne právna úprava, ktorá je pre súd pri rozhodovaní vo veci záväzná, jednoznačne a bez pochyb určuje, aké nároky sú z povinného zmluvného poistenia kryté; aj z výkladu tohto zákona ako celku je zrejmé, že nemajetková ujma pozostalých, nie je uvedeným poistením krytá z dôvodu, že vnútroštátne právo v rámci náhrady škody nepriznáva takýto nárok. Na uvedenom základe sa domnieval, že ani eurokonformným výkladom nie je možné dospieť k záveru, že nemajetková ujma v zmysle § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka je krytá povinným zmluvným poistením upraveným zákonom.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.) preskúmal rozsudok v napadnutých častiach, prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p., viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutých výrokoch je vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil 25.2.2020 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

10. Podľa § 387 ods. 2 C.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody; pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov.

11. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Zákon č. 381/2001 Z.z. upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária"). Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy (§ 1 ods. 1 a ods. 2)

13. Podľa § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

14. Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa odseku 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

15. Podľa § 24 ods. 5 zákona č. 381/2001 Z.z. kancelária poskytuje poškodenému poistné plnenie podľa odseku 2 za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona. Podmienky, za ktorých sa poskytuje poistné plnenie podľa odseku 2 písm. c), sa považujú za splnené, ak sa splnili voči poisťovateľovi, ktorý z dôvodu svojej platobnej neschopnosti nemôže škodu nahradiť.

16. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

17. Podľa § 13 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

18. Žalobkyne 1/ a 2/ uplatňovali nárok voči žalovanému - Slovenskej kancelárii poisťovateľov, pretože k usmrteniu ich sestry a tety D. B. došlo motorovým vozidlom bez poistenia pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa nich uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav sporu, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite logicky a presvedčivo odôvodnil. Súd prvej inštancie (pri nespornom skutkovom stave) dospel k záveru, že podľa súčasnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých v dôsledku usmrtenia blízkej osoby uplatňovať aj zo zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný namietal tento záver ako právne nesprávny.

19. Predmetom právnej úpravy zákona č. 381/2001 Z.z. je povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; takto určenému predmetu zodpovedá aj vymedzenie, na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (§ 1) a vymedzenie rozsahu poistného krytia (§ 4). Vzťah tohto zákona k všeobecnej právnej úprave vymedzuje § 1 ods. 2; preto, ak zákon č. 381/2001 Z.z. neustanovuje inak, aplikuje sa na právne vzťahy osobitný predpis, za ktorý treba považovať Občiansky zákonník. Vyššie citované ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vymedzuje rozsah poistného krytia taxatívnym výpočtom prípadov, na ktoré sa vzťahuje. Poistený má podľa § 4 ods. 2 písm. a) tohto zákona právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náhradu nákladov pri usmrtení, pričom poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Zákon č. 381/2001 Z.z. pojem škody bližšie nedefinuje, uvedené je tak ponechané občianskoprávnej teórii a súdnej praxi. Tá dlhodobo judikovala, že s ohľadom nielen na samotné znenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., ale aj na nadväzujúce ustanovenia tohto zákona je povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu krytá výlučne škoda a nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník pod pojem "škoda" totiž nezahrňuje aj nemajetkovú ujmu, ktorá sa podľa platného právneho stavu odškodňuje len v prípadoch osobitne stanovených v § 444 (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, zo dňa 31.3.2016).

20. Na zdôraznenie správnosti záverov prijatých súdom prvej inštancie v nadväznosti na odvolacie námietky žalovaného odvolací súd uvádza, že po vstupe Slovenskej republiky do EÚ došlo k prelomu vo vývoji vnútroštátneho právneho poriadku a jeho interpretácie v tom smere, že okrem vnútroštátneho zákonodarcu, ktorý vytvoril koncept čisto materiálneho poňatia pojmu škoda, disponuje oprávnením presadzovať do právneho poriadku svoju vôľu aj úniový normotvorca. Za určitých okolností slovenské orgány aplikujúce právo, vrátane všeobecných súdov, musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale i vôľu úniového tvorca, ktorá je v určitých prípadoch postavená aj nad vôľu zákonodarcu (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016). Z týchto dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu nastal v otázke posudzovania pojmu "škoda" použitého v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. posun a vyvstala potreba vykladať uvedený termín eurokonformne, zohľadňujúc pritom rozhodnutie SD EÚ č. C-22/12, v spojení s teraz platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 16.9.2009 č. 2009/103/ES, ako predpisu sekundárneho práva.

21. K rozsudku SD EÚ W. odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že zakladajúce dokumenty EÚ síce výslovne nestanovujú všeobecnú záväznosť judikatúry Súdneho dvora EÚ de iure, ale len záväznosť v individuálnych prejudiciálnych konaniach; prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva EÚ, ktoré sa v ňom nachádzajú, záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (k tomu rozhodnutie vo veci Q., č. 52/76). Určitú faktickú všeobecnú záväznosť rozhodnutí Súdneho dvora EÚ však možno vyvodíť zo zásady zodpovednosti členského štátu za škodu, ktorú spôsobil porušením práva EÚ. Štát totiž môže porušiť právo EÚ aj vtedy, ak jeho všeobecný súd vydá súdne rozhodnutie, ktoré bude v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci B., č. C-224/01).

22. Súdny dvor EÚ v rozsudku č. C-22/12 (W.) zaujal jednoznačný právny názor, že "článok 3 ods. 1 smernice Rady zo dňa 24.04.1972, č. 72/166/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady zo dňa 30.12.1983, č. 84/5/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 11.05.2005, č. 2005/14/ES, a článok 1, prvý odsek tretej smernice Rady zo dňa 14.05.1990, č. 90/232/EHS, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej". Z bodu 55 odôvodnenia vyplýva, že pojem "škoda" treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Súdny dvor EÚ totiž nehovorí o samostatnom, od pojmu "škoda" oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale o škode z dôvodu nemajetkovej ujmy. Z takto formulovaného slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. Tento záver podľa bodov 57 a 58 odôvodnenia rozsudku SD EÚ pritom nemohli spochybníť ani tvrdenia slovenskej vlády v danej veci, podľa ktorej ustanovenia o nemajetkovej ujme patria do tej časti slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti, a tá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu. Súdny dvor EÚ zistil, že sú splnené všetky predpoklady na subsumpciu nemajetkovej ujmy pod termín "škoda" a následné zabezpečenie jej poistného krytia. Jeho rozhodnutie pritom treba interpretovať ako celok, t.j. vo svetle úvah, stanovísk a právnych záverov nachádzajúcich sa v jeho odôvodnení, a nie izolovane, sústrediac sa len na časti právnej vety obsiahnutej vo výroku rozhodnutia.

23. S poukazom na vyššie uvedené, pri výklade pojmu "škoda" pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je nutné vychádzať z jej chápania ako škody nielen majetkovej, ale aj nemajetkovej. Následne platí, že pokiaľ vnútroštátne (slovenské) právo pri dopravných nehodách upravuje zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu a v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.2.2018, sp. zn. 6 Cdo 143/2017). Odvolací súd v názorovej zhode so stanoviskom žalobcov k odvolaniu žalovaného, podľa ktorého je právnym pojmom pri výklade únieového práva potrebné prisudzovať taký význam, aký majú v práve EÚ a nie ten, ktorý majú vo vnútroštátnom práve členských štátov; pokiaľ zákon č. 381/2001 Z.z. je výsledkom transponovania únieového práva bez výhrad slovenského zákonodarcu, tak pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc EÚ, ktoré boli nahradené t.č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie "ujmy alebo škody", či používa termíny "akákoľvek ujma alebo škoda" alebo "akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 6.5.2010 vo veci C-63/09 J. Z. proti Clickair SA). K totožnému právnemu názoru dospel aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 31.7.2017, sp. zn. 6 M Cdo 1/2016.

24. Nemožno pritom obísť fakt, že obidva vyššie prezentované právne názory najvyššieho súdu nadväzovali na stanoviská vyslovené Ústavným súdom SR v uznesení zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016, ako i v uznesení zo dňa 17.8.2016, sp. zn. I. ÚS 474/2016. Ústavný súd v nich zdôraznil, že hoci Súdny dvor EÚ nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Prihliadal pritom na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Ako vidno spornú právnu otázku tak vyriešil Ústavný súd SR; ten nielenže už vo viacerých ním dosiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustafujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona č. 381/2001 Z.z., ale dokonca v rámci odôvodnenia už vyššie citovaného uznesenia zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že "pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie." Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a tzv. pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi.

25. Zhrnuté a podčiarknuté, vyššie uvedené stanoviská najvyššieho súdu a ústavného súdu predstavujú novo formulovaný právny názor v otázke posudzovania náhrady nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Judikatúra nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to i pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená (porovnaj nálezy Ústavného súdu ČR zo dňa 20.6.2007, sp. zn. III. ÚS 117/07). Tento jav je do značnej miery prirodzený, pretože odráža skutočnosť, že proces interpretácie a aplikácie práva nie je statický, ale dynamický a súdy, poctivo hľadajúce najsprávnejšie a najspravodlivejšie riešenie rozhodovaných prípadov, môžu neskôr dospieť k presvedčeniu, že riešenie, ktoré zvolili skôr, nie je z celého radu dôvodov optimálne (por. stanovisko pléna Ústavného súdu ČR zo dňa 25.11.2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14). Nemožno preto ďalej zotrvať na právnych záveroch súdnej judikatúry, na ktorú sa žalovaný odvoláva v podanom odvolaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 3 Cdo 301/2012), podľa ktorej možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, s tým následkom, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pre úplnosť možno uzavrieť, že pokiaľ usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto ujma predmetom poistného krytia.

26. Na uvedenom základe tak bola vo vzťahu k otázke akcentovanej odvolaním žalovaného zodpovedaná otázka pasívnej legitimácie žalovaného (Slovenskej kancelárie poisťovateľov poskytujúcej z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti) v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, predstavovaných právom na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode. Protiprávnym konaním vodiča motorového vozidla bez poistenia zodpovednosti došlo k intenzívnemu zásahu do súkromia žalobkýň, ktoré zahŕňa tiež právo na realizáciu rozvíjania rodinných vzťahov, pretože z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov blízkeho rodinného spoločenstva úplne neodčiniteľnou ujmov, ktorá postihuje jeho zostávajúcich členov, takže náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

27. Žalobkyne 1/ a 2/ doručili súdu 17.10.2018 návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, s ktorou spojili i zmeškané odvolanie proti zametajúcej časti rozsudku a žiadali rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť; podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov (§ 393 ods. 2 C.s.p.) odvolania bola námietka, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V návrhu na odpustenie zmeškania lehoty žalobkyne uviedli, že rozsudok súdu prvej inštancie bol doručený ich právnomu zástupcovi dňa 2.10.2018 spolu s oznámením, že tento rozsudok bol zaslaný už 10.8.2018 a doručený 13.8.2018 prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy. Pretože v období júla až septembra spozoroval právny zástupca väčšie množstvo problémov s funkcionalitou elektronickej schránky (napr. zobrazovanie dokumentov, prihlasovanie na ústredný portál verejnej správy), tak oslovil ústredné kontaktné centrum portálu slovensko.sk. Vzhľadom k tomu, že problémy s prihlásením na portál sa prekrývali aj so zverejneným výpadkom služieb a chybami na stránke, k rozsudku, ktorý súd prvej inštancie odosielal 10.8.2018 sa reálne nedostal; z uvedených dôvodov boli preto žalobkyne 1/ a 2/ vylúčené z procesného úkonu.

28. V zmysle § 122 C.s.p. súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon. Civilný sporový poriadok v tomto ustanovení umožňuje súdu odpustiť zmeškanie lehoty určenej na urobenie procesného úkonu pod podmienkou, že (1) odpustenie zákon nevyklučuje, (2) dôvod zmeškania je ospravedlniteľný, (3) dôvod zmeškania lehoty mal za následok vylúčenie z úkonu, (4) ten, kto zmeškal lehotu, podal návrh na odpustenie jej zmeškania do 15 dní po odpadnutí prekážky, (5) v lehote 15 dní po odpadnutí prekážky bol urobený aj zmeškaný úkon; vymenované podmienky sú stanovené kumulatívne, preto ak nie je splnená čo i len jedna z nich, nemožno žiadosť vyhovieť. Určitá skutková okolnosť môže byť ospravedlniteľným dôvodom len vtedy, pokiaľ medzi ňou a zmeškaním lehoty je príčinná súvislosť; na jej preukázanie treba doložiť, že k zmeškaniu došlo len v dôsledku tejto okolnosti, a že nebyť tejto prekážky, nedošlo by k zmeškaniu lehoty. O tom, či sú splnené uvedené podmienky rozhoduje súd na základe preukázaných skutkových okolností.

29. Súd prvej inštancie napadnutý rozsudok doručoval právnomu zástupcovi žalobkyň - Advokátskej kancelárii JURIKA & KELTOŠ, s. r. o., do elektronickej schránky a správa bola adresátovi úspešne doručená dňa 13.8.2018 o 11:21 hod. (č. l. 170 spisu). Právny zástupca emailom doručeným súdu dňa 26.9.2018 žiadal o doručenie predmetného rozsudku, keďže jeho doručenie neeviduje; rozsudok mu bol opätovne doručený dňa 2.10.2018 o 09:03 hod. (č. l. 183 spisu). Z príloh návrhu pozostávajúcich z printscreenov elektronickej schránky ich právneho zástupcu možno zistiť časové údaje o prihlasovaní sa do elektronickej schránky v dňoch 9.8.2018, 10.8.2018, 13.8.2018 až 16.8.2018 a odpoveď zo P.sk zo dňa 3.8.2018, že sa právnomu zástupcovi odporúča (ak sa vyskytla hláška o neočakávanej chybe na stránke) vymazať súbory cookies a pamäť prehliadača, ktorý používa.

30. Na poklade skutkových tvrdení a dôkazov predložených žalobkyňami v návrhu na odpustenie zmeškania lehoty možno konštatovať, že tieto nepreukazujú existenciu ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý mali žalobkyne zmeškať lehotu na podanie odvolania, pretože prítomnosť tvrdených technických prekážok na strane ich právneho zástupcu prihlásiť sa do elektronickej schránky nepredstavuje okolnosť, pre ktorú by boli vylúčené z procesného úkonu, ktorý im v konaní patrí; nemožnosť prihlásiť sa do elektronickej schránky totiž neznamená okolnosť, pre ktorú žalobkyne mohli zmeškať urobenie úkonu (podanie odvolania) v zákonom stanovenej (a už plynúcej) lehote, pri nedodržaní ktorej už úkon nemôžu s úspechom urobiť.

31. Z obsahu tvrdení žalobkyň v návrhu možno uzavrieť, že namietali začatie plynutia lehoty na podanie odvolania od (v poradí prvého) doručenia rozsudku dňa 13.8.2018; ani v tomto ohľade okolnosti nimi uvádzané neboli objektívne spôsobilé spochybníť doručenie napadnutého rozsudku dňa 13.8.2018 uvedeného na elektronickej doručenke (č. l. 170 spisu), ktorou sa rozumie elektronický dokument obsahujúci údaj o dni, hodine, minúte a sekunde elektronickeho doručenia [ako aj identifikátor osoby prijímateľa, identifikátor osoby odosielateľa a identifikáciu elektronickej úradnej správy a elektronických dokumentov, ktoré sa elektronicke doručujú; identifikácia elektronickej úradnej správy a elektronických dokumentov musí zabezpečiť vytvorenie logickej väzby na túto správu a dokumenty, ktoré obsahuje (§

30 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente)], pričom údaje uvedené v elektronickej doručenke, ktorá bola potvrdená podľa odseku 3, sa považujú za pravdivé, kým nie je preukázaný opak (§ 30 ods. 5 citovaného zákona). Pretože súdu prvej inštalácie bola táto elektronickej doručenka zaslaná do jeho elektronickej schránky je zrejmé, že prijímateľ (právny zástupca žalobkyní) musel predtým potvrdiť elektronickej doručenku prostredníctvom funkcie určenej na tento účel (§ 30 ods. 3 citovaného zákona).

32. Na uvedenom základe odvolací súd podľa § 122 v spojení s § 378 ods. 1 C.s.p. neodpustil žalobkyniam 1/ a 2/ zmeškanie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 52C/41/2017-161, zo dňa 15.6.2018; a pretože rovnopis písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku bol žalobkyniam doručený dňa 13.8.2018, začala zákonná pätnásťdňová lehota na podanie odvolania proti rozsudku plynúť 14.8.2018 (§ 362 ods. 1 veta prvá C.s.p., § 121 ods. 2 C.s.p.) a posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol deň 28.8.2018 (utorok); žalobkyne 1/ a 2/ podali odvolanie dňa 17.10.2018, teda oneskorene. Odvolací súd na uvedenom základe odvolanie žalobkyní 1/ a 2/ podľa § 386 písm. a) C.s.p. ako oneskorene podané odmietol.

33. V zákone absentuje úprava rozhodovania o trovách odvolacieho konania v prípade, keď je odvolanie odmietnuté, preto odmietnutie odvolania žalobkyní 1/ a 2/ by bolo možné po procesnej stránke považovať za ich neúspech v konaní; odvolací súd na uvedenom základe pomocou analógie legis (čl. 4 ods. 1 Základných princípov C.s.p.) o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko ani jedna zo strán nemala v odvolacom konaní úspech.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštalácii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).